

Sygn. akt IV KK 163/12

WYROK
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 września 2012 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Wiesław Koziół (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Marian Buliński

SSN Piotr Hofmański

Protokolant Jolanta Grabowska

przy udziale prokuratora Prokuratury Generalnej Barbary Nowińskiej
w sprawie C. G.

skazanego z art. 294 § 1 kk w zw. z art. 11 § 3 kk, art. 258 § 1 kk

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie

w dniu 25 września 2012 r.,

kasacji, wniesionej przez Prokuratora Generalnego na korzyść

od wyroku Sądu Okręgowego

z dnia 20 lipca 2011r.,

- I. uchyla zaskarżony wyrok w zakresie czynu przypisanego pkt. 2 zakwalifikowanego z art. 258 § 1 kk i na podstawie art. 17 § 1 pkt.6 kpk postępowanie karne wobec C. G. odnośnie tego czynu umarza;
- II. w pozostałej części kasację oddala.

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy wyrokiem z dnia 20 lipca 2011 r., wydanym na posiedzeniu, w obecności prokuratora i oskarżonego C. G., uwzględniając wniosek prokuratora złożony w trybie art. 335 § 1 k.p.k.:

1) uznał C. G. za winnego tego, że w okresie od 11 października 1991 r. do dnia 26 marca 1992 r. w C. i O., działając w warunkach czynu ciągłego, wspólnie i w porozumieniu z innymi ustalonymi osobami, pomógł innym osobom do zbycia 92 pojazdów mechanicznych o wartości 1.521.569,00 zł uzyskanych za pomocą kradzieży, przez to, że:

- podrabiał w niektórych przypadkach wymagane do dokonania rejestracji tych samochodów dokumenty w postaci zaświadczeń o badaniu technicznym,

- używał sfałszowanych zaświadczeń o badaniu technicznym i podrobionych faktur rzekomego zakupu tych pojazdów w nieistniejących w rzeczywistości firmach, które wraz z cudzymi dowodami osobistymi przedkładał w celu uzyskania wpisu do ewidencji w Wydziałach Komunikacji Urzędu Miasta w /.../,

- a także, w ramach wcześniej uzgodnionego podziału ról, podejmował jeszcze inne działania zmierzające do zarejestrowania samochodów, a tym samym do zalegalizowania ich faktycznego pochodzenia, związane z: przewożeniem dokumentów i środków niezbędnych do ich podrabiania, uzyskiwaniem cudzych dowodów osobistych, a nadto zapewnieniem ochrony współdziałającym razem z nim osobom, które w danym konkretnym przypadku dokonywały czynności rejestracyjnych, wyłudzając w ten sposób poświadczenie nieprawdy w postaci wydania autentycznych dowodów rejestracyjnych i tablic rejestracyjnych dla 92 samochodów, przy czym działając w opisany wyżej sposób wiedział, że pojazdy te pochodzą z czynu zabronionego

tj. czynu z art. 291 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. w zw. z art. 270 § 1 k.k. i art. 272 k.k. w zw. z art. 12 k.k. przy zastosowaniu art. 11 § 2 k.k. i wymierzył mu karę 2 lat i 2 miesięcy pozbawienia wolności oraz karę grzywny w wymiarze 100 stawek dziennych po 50 zł;

2) uznał C.G. za winnego tego, że w okresie od dnia 11 października 1991 r. do dnia 27 marca 1992 r. w /.../ , działając wspólnie i w porozumieniu z innymi ustalonymi osobami oraz w warunkach opisanych w punkcie I, uczestniczył w zorganizowanej działalności, mającej na celu dokonywanie przestępstw polegających na: podrabianiu dokumentów, używaniu podrobionych dokumentów w celu wyłudzenia poświadczenia nieprawdy i podejmowaniu jeszcze innych działań

zmierzających do zalegalizowania faktycznego pochodzenia samochodów, w wyniku czego doszło do fikcyjnego zarejestrowania 156 pojazdów mechanicznych uzyskanych za pomocą kradzieży, a tym samym udzielenia innym osobom pomocy do ich zbycia, czym wyczerpał ustawowe znamiona występkę określonego w art. 258 § 1 k.k. i za to na mocy art. 258 § 1 k.k. wymierzył mu karę 8 miesięcy pozbawienia wolności;

3) na mocy art. 85 k.k. i art. 86 § 1 k.k. wymierzył oskarżonemu karę łączną 2 lat i 3 miesięcy pozbawienia wolności;

4) na mocy art. 63 § 1 k.k. zaliczył oskarżonemu na poczet orzeczonej kary łącznej okres tymczasowego aresztowania od dnia 13 kwietnia 1992 r. do dnia 11 grudnia 1992 r. oraz od dnia 26 stycznia 1993 r. do dnia 28 sierpnia 1994 r. uznając, iż kara pozbawienia wolności została już wykonana w całości, a nadto zaliczył oskarżonemu na poczet orzeczonej kary grzywny okres tymczasowego aresztowania od dnia 29 sierpnia 1994 r. do dnia 14 września 1994 r. uznając, iż kara grzywny została już wykonana do wysokości 34 stawek dziennych;

5) na mocy art. 624 § 1 k.p.k. zwolnił oskarżonego z obowiązku zapłaty na rzecz Skarbu Państwa opłaty oraz poniesionych wydatków postępowania.

W/w wyrok nie został zaskarżony przez strony i uprawomocnił się w dniu 28 lipca 2011 r.

Od tego wyroku kasację złożył Prokurator Generalny. Zaskarżył wyrok w całości na korzyść skazanego C. G. i **zarzucając:**

rażące i mające istoty wpływ na treść orzeczenia naruszenie przepisów prawa procesowego - art. 343 § 7 k.p.k. w zw. z art. 335 § 1 k.p.k., polegające na uwzględnieniu wniosku prokuratora o skazanie C. G. - za czyny z art. z art. 291 § 1 k.k. w zw. z 294 § 1 k.k. w zw. z art. 270 § 1 k.k. i art. 272 k.k. w zw. z art. 12 k.k., przy zastosowaniu art. 11 § 2 k.k. i z art. 258 § 1 k.k. - bez przeprowadzania rozprawy i wymierzenie oskarżonemu uzgodnionych z nim kar, mimo istnienia w odniesieniu do czynu z art. 258 § 1 k.k. negatywnej przesłanki procesowej z art. 17 § 1 pkt 6 k.p.k. w postaci przedawnienia karalności, co stanowi bezwzględną przyczynę odwoławczą określoną w art. 439 § 1 pkt 9 k.p.k. i **wniósł** o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu.

Sąd Najwyższy zważył co następuje.

Rację ma Prokurator Generalny wskazując w kasacji, że wyrok Sądu Okręgowego jest wadliwy, gdyż zapadł z rażącym naruszeniem przepisów prawa wskazanych w zarzucie kasacji.

Poza sporem jest, że orzekając w trybie art. 343 k.p.k. w zw. z art. 335 k.p.k. sąd jest zobligowany do zbadania wniosku prokuratora zarówno po względem formalnym, jak i merytorycznym. Kontrola sądu powinna obejmować, poza oceną okoliczności popełnienia przestępstwa w kontekście wymogu, aby nie budziły one wątpliwości, także kwestię zgodności propozycji zawartych we wniosku z przepisami obowiązującego prawa materialnego i procesowego.

Trafnie Prokurator Generalny podnosi, że w przedmiotowej sprawie w następstwie uwzględnienia wniosku prokuratora doszło do rażącego naruszenia przepisu art. 17 § 1 pkt 6 k.k. nakazującego umorzenie postępowania w sytuacji, gdy nastąpiło przedawnienie karalności (dotyczy to skazania za czyn przypisany w pkt. 2 zaskarżonego wyroku).

C. G. dopuścił się przestępstwa polegającego na uczestniczeniu w zorganizowanej grupie przestępczej w okresie od 11 października 1991 r. do dnia 27 marca 1992 r. Czyn ten został zakwalifikowany pod rządami Kodeksu karnego z 1969 r. (dalej powoływany -k.k. z 1969 r.) jako przestępstwo z art. 276 § 1 k.k. z 1969 r., a postanowienie o wszczęciu śledztwa w tej sprawie zostało wydane w dniu 14 kwietnia 1992 r. (t. I, k. 120). W ówczesnie obowiązującym stanie prawnym przestępstwo stypizowane w art. 276 § 1 k.k. z 1969 r. zagrożone było karą pozbawienia wolności od 6 miesięcy do 5 lat, co – stosownie do dyspozycji art. 105 § 1 pkt 3 k.k. z 1969 r. w zw. z art. 106 k.k. z 1969 r. implikowało termin przedawnienia karalności w przedmiotowej sprawie na dzień 28 marca 2002 r.

Ponieważ czyn przypisany C. G. popełniony został pod rządami Kodeksu karnego z 1969 r., zaś orzekanie w tej sprawie miało miejsce w czasie obowiązywania ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks karny (Dz. U. Nr 88, poz. 533 z późn. zm.), sąd zobligowany był do uwzględnienia obowiązujących reguł intertemporalnych, co w niniejszej sprawie - zgodnie z treścią art. 4 § 1 k.k. - skutkowało zastosowaniem ustawy nowej, bowiem ustawa obowiązująca poprzednio nie była dla sprawcy względniejsza, jako że przepis art. 276 § 1 k.k. z 1969 r. określał sankcję w granicach od 6 miesięcy do 5 lat, zaś przepis art. 258 § 1 k.k. - od 3 miesięcy do 5 lat

Prokurator Generalny, słusznie zauważa, że tekst pierwotny Kodeksu karnego z 1997 r. przewidywał za przestępstwa z art. 258 § 1 k.k. zagrożenie karą do 3 lat i dopiero w następstwie nowelizacji tego kodeksu wprowadzonej ustawą z dnia 16 kwietnia 2004 r. (Dz. U. Nr 93, poz. 889), która weszła w życie z dniem 1 maja 2004 r., sankcja przepisu art. 258 § 1 k.k. została ustalona we wskazanych wyżej granicach, tj. od 3 miesięcy do 5 lat.

Karalność przestępstwa zagrożonego karą do 3 lat pozbawienia wolności - zgodnie z treścią art. 101 § 1 pkt 4 k.k. przedawnia się (niezmiennie od czasu wejścia w życie aktualnie obowiązującego Kodeksu karnego), jeżeli od czasu jego popełnienia upłynęło 5 lat, który to okres ulega przedłużeniu o dalsze 5 lat, jeżeli w tym czasie zostało wszczęte postępowanie przeciwko osobie (art. 102 k.k.). Z kolei karalność przestępstw zagrożonych karą pozbawienia wolności przekraczającą 3 lata, do których od dnia 1 maja 2004 r. należą też czyny stypizowane w art. 258 § 1 k.k., przedawnia się w myśl art. 101 § 1 pkt 3 po 10 latach, przy czym w przypadku wszczęcia postępowania przeciwko osobie okres ten ulega przedłużeniu.

Według stanu prawnego obowiązującego do dnia 3 sierpnia 2005 r. okres ten ulegał przedłużeniu o 5 lat, po czym w następstwie nowelizacji przepisu art. 102 k.k., wprowadzonej ustawą z dnia 3 czerwca 2005 r. o zmianie ustawy - Kodeks karny (Dz. U. Nr 132, poz. 1109), wszczęcie postępowania przeciwko osobie w sprawie o przestępstwo zagrożone karą pozbawienia wolności przekraczającą 3 lata, wydłuża okres przedawnienia karalności o 10 lat. Powyższa zasada nie odnosi się jednak do czynów popełnionych przed wejściem w życie tej ustawy, co do których termin przedawnienia już upłynął (art. 2 ustawy).

Trafnie Prokurator Generalny podnosi w uzasadnieniu kasacji, że w realiach niniejszej sprawy problematykę międzyczasowego prawa karnego, w odniesieniu do instytucji przedawnienia karalności, należy rozpatrywać poprzez pryzmat art. 15 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. - Przepisy wprowadzające Kodeks karny (Dz. U. Nr 88, poz. 554 z późn. zm.), zgodnie z którą w przypadku nieupłynięcia przed dniem 1 września 1998 r., terminów przedawnienia przewidzianych w art. 105 § 1 pkt 3 k.k. z 1969 r. i art. 106 k.k. z 1969 r. - do czynów popełnionych przed wejściem w życie Kodeksu karnego z 1997 r. mają zastosowanie przepisy tego właśnie Kodeksu o przedawnieniu.

W odniesieniu do C. G. jest to przepis art. 101 § 1 pkt 5 k.k. w zw. z art. 102 k.k. w brzmieniu obowiązującym do dnia 3 sierpnia 2005 r., jako że w omawianym

wypadku nie mają zastosowania zmiany dotyczące terminów przedawnienia wprowadzone ustawą z dnia 3 czerwca 2005 r.

Użyte w tej ustawie sformułowanie „chyba, że termin przedawnienia już upłynął” oznacza, że unormowań nią wprowadzonych nie stosuje się, jeżeli do dnia wejścia w życie ustawy, tj. do dnia 3 sierpnia 2005 r., upłynął już termin przedawnienia karalności określony w art. 101 k.k., w brzmieniu obowiązującym do dnia 3 sierpnia 2005 r., a gdy w okresie tym wszczęto postępowanie przeciwko osobie, także termin wskazany w art. 102 k.k., również w brzmieniu obowiązującym do dnia 3 sierpnia 2005 r.

Jeżeli natomiast przed dniem 3 sierpnia 2005 r., na podstawie dotychczas obowiązujących przepisów nie nastąpiło przedawnienie karalności, to do kwestii tej mają zastosowanie przepisy art. 101 k.k. i art. 102 k.k. - w brzmieniu obowiązującym od dnia 3 sierpnia 2005 r.

Tym samym, w wypadku czynu przypisanego C. G. w p-kanie 2 wyroku, ostatecznie zakwalifikowanego jako występki z art. 258 § 1 k.k., nie mógł mieć zastosowania 10-letni termin przedłużenia okresu przedawnienia karalności, przewidziany w art. 101 k.k. w brzmieniu obowiązującym od dnia 3 sierpnia 2005 r., lecz termin 5-letni przewidziany w tym przepisie w brzmieniu obowiązującym do dnia 3 sierpnia 2005 r.

To skutkuje tym, że karalność przestępstwa z art. 258 § 1 k.k., popełnionego przez C. G. w okresie od 11 października 1991 r. do dnia 27 marca 1992 r., uległa przedawnieniu w dniu 28 marca 2002 r.

W tym stanie rzeczy Sąd Okręgowy, nie powinien był uwzględnić co do tego czynu wniosku prokuratora, złożonego w trybie art. 335 § 1 k.p.k. Uwzględniając zaś wniosek o skazanie w zakresie tego czynu Sąd Okręgowy dopuścił się uchybienia mającego istotny wpływ na treść orzeczenia, bowiem w jego następstwie doszło do rażącego naruszenia przepisu art. 17 § 1 pkt 6 k.p.k., co stanowi bezwzględny przyczynę odwoławczą określoną w art. 439 § 1 pkt 9 k.p.k.

Sąd Najwyższy uwzględnił kasację Prokuratora Generalnego w części dotyczącej rozstrzygnięcia co do czynu z pkt. 2 zaskarżonego wyroku i w tym zakresie uchylił zaskarżony wyrok oraz umorzył na podstawie art. 17 § 1 pkt 6 k.p.k., postępowanie karne wobec C. G. odnośnie tego czynu. Brak jest natomiast podstaw do uchylenia zaskarżonego orzeczenia również w zakresie czynu z pkt 1, o co wnosi Prokurator Generalny pisząc, cyt. „ z uwagi na konieczność powtórnego

osądzenia oskarżonego za drugi z zarzuconych mu czynów, bowiem wskazana wyżej wadliwość konsensualnego trybu procedowania oraz przede wszystkim charakter ujawnionej przyczyny odwoławczej, skutkują koniecznością uchylecia całości orzeczenia”. (cytat z uzasadnienia kasacji). Przecież za czyn z pkt 1 wymierzono kary zgodnie z uzgodnionym wnioskiem stron, zaś uchylene rozstrzygnięcia z pkt. 2 skutkuje tym rozstrzygnięcie z pkt 3 zaskarżonego wyroku co do kary łącznej traci moc, a Sąd Okręgowy mając na uwadze fakt, że wykonaniu w tej sprawie podlegają aktualnie tylko kara pozbawienia wolności i grzywna orzeczone za czyn z pkt 1, dokona jedynie stosownego zaliczenia na poczet kary 2 lat i 2 miesięcy pozbawienia wolności oraz 100 stawek dziennych grzywny orzeczonych za ten czyn, okresu tymczasowego aresztowania.

Kierując się przedstawionymi motywami Sąd Najwyższy orzekł jak w wyroku.